

Amsterdam, 16 juni 2020

Aan: Leden van de Vaste Kamercommissie voor OCW

Betreft: Nationaal Actieplan Diversiteit in de Wetenschap: verkennend onderzoek

Geacht lid van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Op 24 juni aanstaande vindt uw Algemeen Overleg Wetenschapsbeleid plaats. Atria, kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis heeft in opdracht van het Ministerie van OCW een verkennend onderzoek uitgevoerd naar vier internationale voorbeelden van nationale actieplannen voor meer diversiteit in de wetenschap: in Duitsland, Ierland, Noorwegen en het Verenigd Koninkrijk. Op basis van dit onderzoek doet Atria de volgende drie aanbevelingen voor een nationaal actieplan in Nederland.

1. Richt een taskforce en kenniscentrum op

In de ontstaansgeschiedenis en uitvoering van de vier onderzochte voorbeelden blijkt de gezamenlijke inspanning van de betrokken partijen in de kennissector een succesfactor te zijn. Dit betekent dat niet alleen universiteiten worden betrokken, maar ook hogescholen, onderzoeksfinanciers, onderzoeksinstituten, en vertegenwoordigers van studenten en promovendi. In Duitsland betreft men de genderdimensie bovendien ook op de inhoud van onderzoek en onderwijs.

Een gezamenlijke inspanning als deze vereist regie. De kracht van de Noorse en Ierse aanpak ligt in de voortrekkersrol van een taskforce of permanente commissie, waarin de partijen uit de sector zijn vertegenwoordigd op bestuurlijk niveau. Zo'n taskforce speelt een coördinerende functie tussen de overheid, instituten en hun lokale actieplannen. Op inhoudelijk gebied beschikken de onderzochte voorbeelden over kenniscentra, die informatie verzamelen en verspreiden over "wat werkt" en inspelen op actuele ontwikkelingen. Ook voor een nationaal actieplan in Nederland bevelen wij de oprichting van zowel een taskforce als een kenniscentrum aan.

2. Ontwikkel een brede en integrale visie op inclusie en diversiteit

Witte mannen zijn oververtegenwoordigd in de wetenschap. In de afgelopen jaren heeft men in Noorwegen en het Verenigd Koninkrijk de focus verschoven van "gender equality" naar diversiteit in bredere zin, waarbij bijvoorbeeld ook etnische diversiteit wordt meegenomen. Daarnaast zien we een verschuiving van een aanpak gericht op individuele loopbanen naar een systeemaanpak, waarin naast getalsmatige diversiteit ook wordt gewerkt aan een meer inclusieve cultuur. Ook voor een nationaal actieplan in Nederland bevelen wij deze brede visie op inclusie en diversiteit aan.

Voor echte verandering is ook een integrale aanpak nodig. De onderzochte voorbeelden laten zien dat het essentieel is om inclusie en diversiteit niet als losstaand gegeven te zien, maar om het te verankeren in bestaande structuren. Hoewel ook diversity office(r)s binnen instituten meer ondersteuning en capaciteit nodig hebben, is het in een Nederlands actieplan belangrijk om inclusie en diversiteit te integreren in bestaand beleid en overlegstructuren, in accreditatie en visitatie, en om het mee te nemen als selectiecriteria bij bijvoorbeeld onderwijskwalificaties en benoemingen.

3. Voeg een competitie-element toe, stel quota in het vooruitzicht

Naast monitoring, streefcijfers en (gekwificeerde) quota, werkt men in het Verenigd Koninkrijk en Ierland ook met een competitie-element waarbij instituten worden aangemoedigd gericht beleid te ontwikkelen en succes wordt beloond met een award. In Ierland wordt het hebben van een award bovendien ook als voorwaarde gesteld voor instituten om onderzoeksfinanciering te ontvangen. Wij doen de aanbeveling om ook in een Nederlands actieplan een competitie-element op te nemen, en om quota met sancties in het vooruitzicht te stellen en ook daadwerkelijk toe te passen wanneer streefcijfers niet worden bereikt. Het houden van een “nulmeting” vormt een startpunt bij het stellen van de te behalen targets.

Op de [website van Atria](#) vindt u het onderzoeksrapport *Nationaal Actieplan: Diversiteit in de Wetenschap. Verkennend onderzoek naar internationale voorbeelden*.

Hoogachtend,

Dr. Kaouthar Darmoni,
Algemeen Directeur Atria, Kennisinstituut voor Emancipatie en Vrouwengeschiedenis

Voor vragen of opmerkingen, kan contact worden opgenomen met:

Froukje Gaasterland (Coördinator Beleidsadviesing)

E: f.gaasterland@atria.nl

T: 020 30 31 587